

HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO

- Utemeljen 1893 -

SLUŽBA ZA SOCIJALNU MEDICINU

Odjel za medicinu rada

**OZLJEDE NA RADU I PROFESIONALNE BOLESTI
U HRVATSKOJ 2008. GODINE**

autor:

prim. dr. sc. Vlasta Dečković-Vukres, dr. med.

suradnici:

Karmela Rutar-Kožul

Mario Hemen, ing.

Rujan 2009.

Prim. dr. sc. Vlasta Dečković-Vukres, dr. med.
Mario Hemen, ing.
Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Zagreb, Rockefellerova 7

OZLJEDE NA RADU U HRVATSKOJ U 2008. GODINI

U 2008. godini je u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo zaprimljeno ukupno 25.285 individualnih prijava ozljeda na radu što je najveći broj prijava od 1991. godine kada je bilo prijavljeno 32.988 ozljeda na radu. Nakon pada broja ozljeda na radu u 2007. godini u 2008. godini bilježimo rast za 2,99%. Najveći broj ozljeda u 2008. godini kao i prethodnih godina dogodilo se na samom radnom mjestu (79%), a 21% na putu do posla ili s posla. S obzirom na spol ozljeđeni na poslu 2008. godine u 70% slučajeva bili su muškarci, a u 30% žene. S obzirom na spol muškarci su stradali na samom radnom mjestu u 86,4% slučajeva, a žene u 61,8%. U ukupnom broju ozljeda na radu ozljede nastale na putu do posla odnosno s posla u muškaraca imaju udjel od 13,6%, a u žena 38,2%.

U 2008. godini prema podacima iz Prijave ozljede na radu, prijave Državnog inspektorata i Statističkog izvještaja o smrti, smrtno je stradalo 80 osoba, tri više u odnosu na 2007. godinu. Na samom radnom mjestu je stradalo 58 osoba (72,5%) odnosno 1 radnik manje u odnosu na 2007. godinu i svi su bili muškarci. Na putu na posao/s posla stradalo je 12 radnika, od toga su tri bile žene.

Tablica 1. Ukupan broj ozljeda na radu u 2008. godini

	DJELATNOST	Broj ukupno ozlijeđenih (na radnom mjestu i na dolasku odnosno odlasku s posla)	
		Ukupno	Poginuli
	UKUPNO 01 - 99	25.285	80
1	POLJOPRIVREDA, LOV I USLUGE POVEZANE S NJIMA	641	2
2	ŠUMARSTVO, SJEČA DRVA I USLUGE POVEZANE S NJIMA	396	2
A	POLJOPRIVREDA, LOV I ŠUMARSTVO	1.041	4
5	RIBARSTVO, MRJESTILIŠTA I RIBNJACI; USLUGE U RIBARSTVU	19	3
B	RIBARSTVO	22	3
11	VAĐENJE SIROVE NAFTI I ZEMNOGA PLINA; USLUŽNE DJELATNOSTI U VEZI S VAĐENJEM NAFTI I PLINA, OSIM ISTRAŽIVANJA	37	0
12	VAĐENJE URANOVIIH I TORIJEVIH RUDA	1	0
14	VAĐENJE OSTALIH RUDA I KAMENA	85	0
C	RUDARSTVO I VAĐENJE	123	0
15	PROIZVODNJA HRANE I PIĆA	1.187	0
16	PROIZVODNJA DUHANSKIH PROIZVODA	22	0
17	PROIZVODNJA TEKSTILA	151	1
18	PROIZVODNJA ODJEĆE; DORADA I BOJENJE KRZNA	188	0
19	ŠTAVLJENJE I OBRADA KOŽE; PROIZVODNJA KOVČEGA I TORBI, RUČNIH TORBICA, SEDLARSKIH I REMENARSKIH PROIZVODA I OBUĆE	131	0
20	PRERADA DRVA, PROIZVODNJA PROIZVODA OD DRVA I PLUTA, OSIM NAMJEŠTAJA; PROIZVODNJA PREDMETA OD SLAME I PLETARSKIH MATERIJALA	600	0
21	PROIZVODNJA CELULOZE, PAPIRA I PROIZVODA OD PAPIRA	162	0
22	IZDAVAČKA I TISKARSKA DJELATNOST, TE UMNOŽAVANJE SNIMLJENIH ZAPISA	185	0
23	PROIZVODNJA KOKSA, NAFTNIH DERIVATA I NUKLEARNOGA GORIVA	169	2
24	PROIZVODNJA KEMIČALIJA I KEMIJSKIH PROIZVODA	235	0
25	PROIZVODNJA PROIZVODA OD GUME I PLASTIKE	200	0
26	PROIZVODNJA OSTALIH NEMETALNIH MINERALNIH PROIZVODA	427	1
27	PROIZVODNJA METALA	340	0
28	PROIZVODNJA PROIZVODA OD METALA, OSIM STROJEVA I OPREME	1.110	1
29	PROIZVODNJA STROJEVA I UREĐAJA, D. N.	509	1
30	PROIZVODNJA UREDSKIH STROJEVA I RAČUNALA	13	1
31	PROIZVODNJA ELEKTRIČNIH STROJEVA I APARATA, D.N.	177	0
32	PROIZVODNJA RADIOTELEVIZIJSKIH I KOMUNIKACIJSKIH APARATA I OPREME	38	0
33	PROIZVODNJA MEDICINSKIH, PRECIZNIH I OPTIČKIH INSTRUMENATA TE SATOVA	16	0
34	PROIZVODNJA MOTORNIH VOZILA, PRIKOLICA I POLUPRIKOLICA	98	0
35	PROIZVODNJA OSTALIH PRIJEVOZNIH SREDSTAVA	1.368	2
36	PROIZVODNJA NAMJEŠTAJA, OSTALA PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA, D. N.	381	0
37	RECIKLAŽA	56	0
D	PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	7.773	9
40	OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, PLINOM, PAROM I TOPLOM VODOM	336	0
41	SKUPLJANJE, PROČIŠĆAVANJE I DISTRIBUCIJA VODE	225	0
E	OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, PLINOM I VODOM	561	0
45	GRAĐEVINARSTVO	3.363	35
F	GRAĐEVINARSTVO	3.398	35

Tablica 1. – nastavak

	DJELATNOST	Broj ukupno ozlijeđenih (na radnom mjestu i na dolasku odnosno odlasku s posla)	
		Ukupno	Poginuli
50	TRGOVINA MOTORNIM VOZILIMA I MOTOCIKLIMA; ODRŽAVANJE I POPRAVAK MOTORNIM VOZILA I MOTOCIKLA; TRGOVINA NA MALO MOTORNIM GORIVIMA I MAZIVIMA	215	0
51	TRGOVINA NA VELIKO I POSREDOVANJE U TRGOVINI, OSIM TRGOVINE MOTORNIM VOZILIMA I MOTOCIKLIMA	1.369	2
52	TRGOVINA NA MALO, OSIM TRGOVINE MOTORNIM VOZILIMA I MOTOCIKLIMA; POPRAVAK PREDMETA ZA OSOBNU UPORABU I KUĆANSTVO	1.605	2
G	TRGOVINA NA VELIKO I NA MALO; POPRAVAK MOTORNIM VOZILA I MOTOCIKLA TE PREDMETA ZA OSOBNU UPORABU I KUĆANSTVO	3.194	4
55	HOTELI I RESTORANI	903	2
H	HOTELI I RESTORANI	905	2
60	KOPNENI PRIJEVOZ I CJEVOVODNI TRANSPORT	664	7
61	VODENI PRIJEVOZ	62	0
62	ZRAČNI PRIJEVOZ	17	2
63	PRATEĆE I POMOĆNE DJELATNOSTI U PRIJEVOZU; DJELATNOST PUTNIČKIH AGENCIJA	383	1
64	POŠTA I TELEKOMUNIKACIJE	709	0
I	PRIJEVOZ, SKLADIŠTENJE I VEZE	1.843	10
65	FINANCIJSKO POSREDOVANJE, OSIM OSIGURANJA I MIROVINSKIH FONDOVA	248	0
66	OSIGURANJE I MIROVINSKI FONDOVI, OSIM OBVEZNOGA OSIGURANJA	73	0
67	POMOĆNE DJELATNOSTI U FINANCIJSKOM POSREDOVANJU	5	2
J	FINANCIJSKO POSREDOVANJE	328	2
70	POSLOVANJE NEKRETNINAMA	90	0
71	IZNAJMLJIVANJE STROJEVA I OPREME, BEZ RUKOVATELJA I PREDMETA ZA OSOBNU UPORABU I KUĆANSTVO	41	0
72	RAČUNALNE I SRODNE DJELATNOSTI	60	0
73	ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ	69	0
74	OSTALE POSLOVNE DJELATNOSTI	817	2
K	POSLOVANJE NEKRETNINAMA, IZNAJMLJIVANJE I POSLOVNE USLUGE	1.079	2
75	JAVNA UPRAVA I OBRANA; OBVEZNO SOCIJALNO OSIGURANJE	1.613	5
L	JAVNA UPRAVA I OBRANA; OBVEZNO SOCIJALNO OSIGURANJE	1.618	5
80	OBRAZOVANJE	854	1
M	OBRAZOVANJE	855	1
85	ZDRAVSTVENA ZAŠTITA I SOCIJALNA SKRB	1.680	1
N	ZDRAVSTVENA ZAŠTITA I SOCIJALNA SKRB	1.681	1
90	UKLANJANJE OTPADNIH VODA, ODVOZ SMEČA, SANITARNE I SLIČNE DJELATNOSTI	317	0
91	DJELATNOSTI ČLANSKIH ORGANIZACIJA, D. N.	43	0
92	REKREACIJSKE, KULTURNE I SPORTSKE DJELATNOSTI	375	1
93	OSTALE USLUŽNE DJELATNOSTI	123	1
O	OSTALE DRUŠTVENE, SOCIJALNE I OSOBNE USLUŽNE DJELATNOSTI	860	2
95	PRIVATNA KUĆANSTVA SA ZAPOSLENIM OSOBLJEM	1	0
P	PRIVATNA KUĆANSTVA SA ZAPOSLENIM OSOBLJEM	1	0
99	IZVANTERITORIJALNE ORGANIZACIJE I TIJELA	3	0
Q	IZVANTERITORIJALNE ORGANIZACIJE I TIJELA	3	0

Prerađivačka djelatnost s učešćem od 30,7% i dalje je na prvom mjestu s obzirom na apsolutni broj ozljeda na radu u 2008. godini. Slijedi građevinarstvo (13,4%), djelatnost trgovine na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikla te predmeta za osobnu uporabu (12,6%), djelatnost prijevoza, skladištenja i veza (7,3%), javna uprava i obrana i obvezno socijalno osiguranje (6,4%). Nesreće sa smrtnim ishodom bile su najčešće u građevinarstvu s udjelom od 43,8% (35 slučaja; čak 12 više u odnosu na 2007.), slijedi djelatnost prijevoza, skladištenja i veza s udjelom od 12,5% (10 smrtno stradalih), prerađivačka djelatnost s udjelom od 11,3% (9 smrtno stradalih) te ostale djelatnosti s ukupno 26 smrtno stradalih.

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje u Hrvatskoj je u 2008. godini bilo prosječno 1.520.407 aktivnih osiguranika odnosno 1,8% manje u odnosu na 2007. godinu. Ukupna stopa ozljeda na radu iznosila je 1.663,04/100.000, a ozljeda na radu koje su se dogodile na samom radnom mjestu 1.314,06/100.000. Obje su stope više u odnosu na prethodnu godinu (1.545,31/100.000 zaposlenih odnosno 1.221,76/100.000).

Redoslijed specifičnih stopa na 100.000 zaposlenih s obzirom na djelatnost (samo ozljede na radnom mjestu) u 2008. godini je sljedeći: na prvom mjestu se nalazi građevinarstvo sa stopom od 2.497,02/100.000 (2007. godine 2.641,65/100.000); na drugom mjestu je djelatnost poljoprivrede, lova i šumarstva s 2.486,67/100.000 (2.516,69/100.000 u 2007. godini), a treća je prerađivačka djelatnost sa stopom od 2.350,71/100.000 (2007. godine 2.562,08/100.000). Slijede djelatnosti: rudarstvo i vađenje (2.063,76/100.000); opskrba električnom energijom, plinom i vodom (1.839,72/100.000); djelatnost prijevoza, skladištenja i veza (1.617,87/100.000); zdravstvena zaštita i socijalna skrb (1.179,55/100.000); hoteli i restorani (1.055,74/100.000). Za njima slijede ostale manje rizične djelatnosti.

Tablica 2. BROJ PRIJAVA OZLJEDA SAMO NA RADNOM MJESTU TE STOPA NA 100.000 AKTIVNIH OSIGURANIKA PO PODRUČJIMA DJELATNOSTI U 2008. GODINI

PODRUČJA DJELATNOSTI		BROJ PRIJAVA	STOPA NA 100.000 AKTIVNIH OSIGURANIKA U DJELATNOSTI
	UKUPNO HRVATSKA	19.979	1.314,06
A	Poljoprivreda, lov i šumarstvo	956	2.486,67
B	Ribarstvo	20	585,48
C	Rudarstvo i vađenje	112	2.063,76
D	Prerađivačka djelatnost	6.760	2.350,71
E	Opskrba električnom energijom, plinom i vodom	469	1.839,72
F	Građevinarstvo	3.058	2.497,02
G	Tgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikla te predmeta za osobnu uporabu	2.386	957,73
H	Hoteli i restorani	716	1.055,74
I	Prijevoz, skladištenje i veze	1.430	1.617,87
J	Financijsko posredovanje	110	267,31
K	Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge	755	607,69
L	Javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje	1.050	946,76
M	Obrazovanje	494	497,96
N	Zdravstvena zaštita i socijalna skrb	1.051	1.179,55
O	Ostale društvene, socijalne i osobne uslužne djelatnosti	610	963,22
P	Privatna kućanstva sa zaposlenim osobljem	1	10,12
Q	Izvanteritorijalne organizacije i tijela	1	83,06

Izvor podataka: Individualna Prijava ozljede na radu

PROFESIONALNE BOLESTI U 2008. GODINI

U 2008. godini zaprimljeno je 113 novih prijava profesionalnih bolesti što je 9,7% više u odnosu na 2007. godinu (103). Najveći broj profesionalnih bolesti zabilježen je u prerađivačkoj djelatnosti (56), djelatnosti poljoprivrede, lova i šumarstva (20) i djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (14). Slijede ostale društvene, socijalne i osobne uslužne djelatnosti s 4, te građevinarstvo, hoteli i restorani, javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje i obrazovanje s po 3 prijave. Po jedna prijava je u djelatnosti ribarstva i prijevoza, skladištenja i veza.

Ukupna stopa oboljevanja u 2008. je 7,43/100.000 i viša u odnosu na 2007. godinu (6,66/100.000). Najviša stopa profesionalnih bolesti s obzirom na djelatnost zabilježena je u djelatnosti poljoprivrede, lova i šumarstva (52,02/100.000) i manja je u odnosu na 2007. i ranije godine (2007: 120,85/100.000; 2006: 85,95/100.000; 2005: 129,47/100.000). Na drugom mjestu je prerađivačka djelatnost sa stopom 19,47/100.000 znatno višom u odnosu na dvije prethodne godine (2007. 7,79/100.000; 2006. 12,41/100.000). Treće je ribarstvo sa stopom 29,27/100.000 (u 2007. 60,39/100.000), a četvrta zdravstvena zaštita i socijalna skrb sa stopom 15,71/100.000 (2007: 26,26/100.000; 2006:21,69/100.000; 2005: 32,66/100.000). Slijede ostale društvene, socijalne i osobne uslužne djelatnosti (6,32/100.000); hoteli i restorani (4,42/100.000); obrazovanje (3,20/100.000); javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje (2,71/100.000); građevinarstvo (2,45/100.000); prijevoz, skladištenje i veze (1,13/100.000) i trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikla te predmeta za osobnu uporabu (0,80/100.000).

Tablica 3. BROJ PRIJAVA PROFESIONALNIH BOLESTI TE STOPA NA 100.000 AKTIVNIH OSIGURANIKA PO PODRUČJIMA DJELATNOSTI U 2008. GODINI

PODRUČJE DJELATNOSTI		Prijave profesionalnih bolesti	
		BROJ PRIJAVA	STOPA NA 100.000 AKTIVNIH OSIGURANIKA U DJELATNOSTI
UKUPNO HRVATSKA		113	7,43
A	Poljoprivreda, lov i šumarstvo	20	52,02
B	Ribarstvo	1	29,27
C	Rudarstvo i vađenje	0	0,00
D	Prerađivačka djelatnost	56	19,47
E	Opskrba električnom energijom, plinom i vodom	0	0,00
F	Građevinarstvo	3	2,45
G	Trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikla te predmeta za osobnu uporabu	2	0,80
H	Hoteli i restorani	3	4,42
I	Prijevoz, skladištenje i veze	1	1,13
J	Financijsko posredovanje	0	0,00
K	Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge	0	0,00
L	Javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje	3	2,71
M	Obrazovanje	3	3,02
N	Zdravstvena zaštita i socijalna skrb	14	15,71
O	Ostale društvene, socijalne i osobne uslužne djelatnosti	4	6,32
P	Privatna kućanstva sa zaposlenim osobljem	0	0,00
Q	Izvanteritorijalne organizacije i tijela	0	0,00

Napomena: Za 3 prijave nije bilo moguće utvrditi područje djelatnosti

U 2008. godini najčešće dijagnosticirane profesionalne bolesti su pneumokonioze i/ili druge bolesti uzrokovane mineralnom prašinom (38 slučajeva ili 33,6%). Na drugom su mjestu kronične periartritične promjene s 20 slučajeva ili 17,7%, a na trećem mjestu bolesti izazvane štetnim djelovanjem vibracija (15 slučaja ili 13,3%). Četvrte su kožne bolesti (10 slučajeva ili 8,9%), zatim zarazne, parazitarne bolesti i zoonoze

(9 slučajeva ili 8%) i oštećenje sluha uzrokovano štetnim djelovanjem buke (8 slučajeva ili 7,1%). Slijede trajne promjene na glasnicama (4 slučaja ili 3,5%), zloćudne bolesti različitih organa i organskih sustava (3 slučaja ili 2,7%) te bolesti uzrokovane ionizacijskim zračenjem s 2 slučaja (1,8%). Od ostalih dijagnoza to su: alergijski alveolitis, bolesti uzrokovane kromom i njegovim toksičnim spojevima, plućne bolesti uzrokovane prašinom tvrdog metala i paraliza perifernih živaca gornjih udova uzrokovana kumulativnom traumom s po jednim slučajem.

Literatura

1. Ozljede na radu i profesionalne bolesti u Hrvatskoj 2008. godine. Interni podaci, Hrvatski zavod za javno zdravstvo – kolovoz 2009.
2. Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopis za 2006. i 2007. godinu. Hrvatski zavod za javno zdravstvo. Zagreb, 2007 i 2008.